

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Право соціального забезпечення»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	081 Право
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Правознавство
Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС –4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій –16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра підприємництва і права.
Контактні дані розробника (-ів)	<i>Викладач:</i> Микола СЪОМИЧ, професор кафедри підприємництва і права, доктор економічних наук, професор. <i>Контакти:</i> ауд. 490 (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> somuch.mukola@pdau.edu.ua посилання на сторінку викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/somuch-mukola-ivanovuch

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна вивчається на другому або на третьому році навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня. Передумовою для вивчення навчальної дисципліни Право соціального забезпечення є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні курсів з теорії держави і права, конституційного права України, Адміністративного права, Трудового права та Цивільного права.

Компетентності	<p>загальні:</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>спеціальні:</p> <p>СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p> <p>СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.</p> <p>ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p> <p>ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.</p> <p>ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.</p> <p>ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.</p> <p>ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.</p>
<p align="center">РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)</p>	
<p>ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексосоціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, вміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.</p>	
<p align="center">МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p>	
<p>Формування у здобувачів вищої освіти навичок оволодіння сукупністю знань з правового регулювання соціального забезпечення, прийняття ними обґрунтованих рішень у сфері управління, а також опанування ними методики правового аналізу відповідних правових норм.</p>	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Поняття, предмет, метод та система права соціального забезпечення.
Тема 2. Правовідносини, що виникають із соціального забезпечення.
Тема 3. Соціальні ризики.
Тема 4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні.
Тема 5. Страхові пенсії за законодавством України.
Тема 6. Правове регулювання пенсій призначених за спеціальними законами.
Тема 7. Система правових допомог.
Тема 8. Державні соціальні допомоги.
Тема 9. Соціальне обслуговування.
Тема 10. Соціальні пільги.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи (лекція, бесіда); *наочні методи* (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); *практичні методи* (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та судової практики, конспектування), *методи самостійної роботи* (виконання завдань самостійної роботи), *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), *інтерактивні методи* (кейс-метод; дискусії, диспути, інтерактивної взаємодії).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності.
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового

	інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
<i>- щодо академічної доброчесності</i>	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
<i>- щодо відвідування занять</i>	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
<i>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i>	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
<i>- щодо оскарження результатів оцінювання</i>	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 р. № 1058-IV (зі змінами і доповненнями) // Податки та бухгалтерський облік. - 2003. - № 70.
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23 вересня 1999 р. № 1105-XII (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 36.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 р. № 2212-III (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. - 2001. - № 21.
4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від 18 січня 2001 р. № 2240-III (зі змінами і доповненнями) // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 35.
5. Сьомич М.І. Трудове право: Навчальний посібник; Полтавський державний аграрний університет, Видавництво ПП «Астрая», Полтава 2023. 337 с.

Допоміжні:

1. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник / Н. П. Мокрицька. - Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 536 с.
2. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Щукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. - Одеса, 2022. - 266 с.
3. Дунаєва Л. М. Право соціального забезпечення України : метод. вказівки для студентів освіт.-кваліфікац. рівня «бакалавр» за спец. 231 «Соц. робота» / Л. М. Дунаєва, А. Ф. Аблов. – Одеса : Одес. нац. ун-тет ім. І. І. Мечникова, 2021. – 126 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу - URL : <http://www.library.univ.kiev.ua> – Назва з титул. екрану.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу - URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> – Назва з титул. екрану.
3. Національна Парламентська бібліотека України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу - URL : <http://www.nplu.kiev.ua/> – Назва з титул. екрану.
4. Право. Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу - URL : <http://www.iegai.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html> – Назва з титул. екрану.
5. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу - URL : <http://www.rada.gov.ua/>. – Назва з титул. екрану.

Реквізити
затвердження

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Додаток до силябусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

**Схема нарахування балів із навчальної дисципліни
Право соціального забезпечення**

Денна форма навчання (ЗС (ННІ бд 2022[9](ПР)) / (ЗС (ННІ бд 2023[1](ПР)))

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Ра- зом
	Опи- ту- ван- ня	Виконан ня вправ на прак- тичних заняттях	Виконан ня зав - дань - самостій- ної робо- ти	Роз- в'язу- вання тестів	Напи- сання рефе- ратів за тема- ми навча- льної дис- цип- ліни*	
Тема 1. Поняття, предмет, метод та система права соціального забезпечення.	2	2	3	3	5	10
Тема 2. Правовідносини, що виникають із соціального забезпечення.	2	2	3	3	5	10
Тема 3. Соціальні ризики.	2	2	3	3	5	12
Тема 4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні.	2	-	3	3	5	10
Тема 5. Страхові пенсії за законодавством України.	4	2	3	3	5	10
Тема 6. Правове регулювання пенсій призначених за особистими законами.	2	-	3	3	5	10
Тема 7. Система правових допомог.	4	2	3	3	5	8
Тема 8. Державні соціальні допомоги.	4	2	3	3	5	12
Тема 9. Соціальне обслуговування	2	-	3	3	5	8
Тема 10. Соціальні пільги.	2	2	3	3	5	10
Разом	26	14	30	30	-	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

I. Поточний контроль

1. Опитування (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	на високому рівні	1,6-2,0
ПРН 3.	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.	на середньому рівні	1,1-1,5
ПРН 6.	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	на достатньому рівні	0,6-1,0
		на низькому рівні	0-0,5

ПРН 8.	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.		
ПРН 13.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.		
ПРН 14.	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.		

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	на високому рівні	1,6-2,0
ПРН 3.		на середньому рівні	1,1-1,5
ПРН 6.		на достатньому рівні	0,6-1,0
ПРН 8.		на низькому рівні	0-0,5
ПРН 13.	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.		
ПРН 14.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.		

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-3 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	на високому рівні	2,6-3,0
ПРН 3.		на середньому рівні	2,3-2,5
ПРН 6.		на достатньому рівні	1,4 -2,2
ПРН 8.		на низькому рівні	0-1,3
ПРН 13.	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.		
ПРН 14.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.		

4. Розв'язування тестів (0-3 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1.	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	на високому рівні	2,6-3,0
ПРН 3.		на середньому рівні	2,3-2,5
ПРН 6.		на достатньому рівні	1,4 -2,2
ПРН 8.		на низькому рівні	0-1,3
ПРН 13.			
ПРН 14.			

5. Написання реферату здобувачами вищої освіти денної форми навчання

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію	Опис критерію
5	Високий рівень досягнення результатів навчання	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Тема реферату розкрита повністю, помилки відсутні.
4	Достатній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень. Тема реферату розкрита повністю, але мали місце незначні помилки
3	Середній рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності. Мали місце помилки, які були усунуті за допомогою аудиторії.
0-2	Низький рівень досягнення результатів навчання	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання. Якщо помилки не були усунуті за допомогою аудиторії - нараховуються мінімальні 0 балів.

Здобувачі вищої освіти мають право написати 1 (один) реферат за тематикою, яка пропонується в ході вивчення матеріалу дисципліни Трудове право і виступити з ним на практичному занятті.

*Реферат не є обов'язковим видом поточного контролю. Здобувачі вищої освіти мають право на його виконання за бажанням у разі потреби.

II. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю знань для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (ЗС (ННІ_бд_2022[9](ПР)) / (ЗС (ННІ_бд_2023[1](ПР)) згідно з робочим та навчальним планом – залік.